

Тимчук О.Л., доцент кафедри кримінального, цивільного та міжнародного права Інституту управління і права, кандидат юридичних наук, доцент Запорізького національного технічного університету

СТАН ЗЛОЧИННОСТІ У ФРАНЦІЇ: КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

За даними порівняльних кримінологічних досліджень індекс злочинності у Франції є доволі високим. При цьому в період із 1949 р. до середини 60 рр. XX ст. індекс злочинності у Франції був помірним і в середньому коливався у діапазоні 1300-1500 (на 100 тис. жителів). Водночас із 1966 р. злочинність в цій державі почала зростати [1]. Так, за сорок років (1960-2000 рр.) абсолютна кількість злочинів у Франції зросла із 687 тис. до 3 млн. 772 тис. Індекс злочинності зріс з 1 505 у 1960 р. до 6 206 у 1990 р. і до 6 421 у 2000 р. З розвинутих держав Європи за цим показником Франція поступається ФРН та Англії з Уельсом. Середні темпи зростання злочинності у Франції за сорок років склали 5,55 %, хоча у період 1985-1988 рр. вона знижувалась [2, с. 336-337].

Останні двадцять років характеризуються суперечливими тенденціями у стані французької злочинності, коли періоди зниження змінюються періодами зростання. Так, якщо у 2002 р. в цій країні було зареєстровано 4 млн. 114 тис. злочинів, то у 2005 р. вже 3 млн. 776 тис., у 2009 р. - 3 млн. 521 тис, у 2011 р. - лише 3,3 млн. [3]. Таким чином, у 2002 р. у Франції було зафіксовано рекордний за всю історію індекс злочинності - 6 893, а після цього вона почала знижуватися. Проте із 2013 р. злочинність у Франції знов почала зростати: у 2014 р. зареєстровано 3,65 млн. злочинів, а у 2015 р. - 3,68 млн. (зростання на 7 %) [4].

Слід стисло зупинитись на показниках окремих видів злочинів в цій державі. Індекс насильницьких злочинів у Франції є одним із найвищих в Європі (після Англії з Уельсом) і у 2012 р. склав 277,5. Для порівняння, наприклад, у Німеччині відповідний показник складає 195. Французький вчений

Н. Бургуен, проаналізувавши кримінальну статистику за період 1825-2006 рр., виділяє кілька періодів коливання злочинності в цій державі в залежності від соціально-історичного розвитку та законодавчих змін, спростовуючи поширену в ЗМІ думку про зростання насильства у Франції. Насправді ж рівень насильства у сучасній Франції, порівняно із ХІХ ст., суттєво знизився (окрім сексуальних злочинів) [5]. За останні десять років індекс умисних вбивств у Франції склав: 2005 р. - 1,6; 2006 р. - 1,4; 2007 р. - 1,6; 2008 р. - 1,6; 2009 р. - 1,3; 2010 р. - 1,3; 2011 р. -

1,3; 2012 р. - 1,2; 2013 р. - 1,2; 2014 р. - 1 [6]. До речі, у 70 рр. ХХ ст. індекс умисних вбивств у Франції також складав близько 1. Як видно, індекс таких злочинів у Франції має тенденцію до зниження. Для порівняння, цей показник в Німеччині складає 0,7/0,8, в Італії - 0,9; в Іспанії - 0,6/0,8, у Великій Британії - 1.

За рівнем нападів (близько 300 у 2013 р.) Франція знаходиться на середньоєвропейському рівні, маже вдвічі поступаючись ФРН та втричі - Англії з Уельсом. Проте за останні десять років індекс цих злочинів зріс (у 2003 р. - 223). Стабільно високим у Франції є також рівень зґвалтувань (у 2013 р. - 17,4), проте за останні десять років він практично не змінився. За цим показником в ЄС Франція поступається лише

Англії з Уельсом, Швеції та Бельгії. За рівнем грабежів Франція є одним із лідерів в ЄС (у 2013 р. - 194), поступаючись лише Бельгії (у вісім разів) та в кілька разів випереджаючи Німеччину. Кількість грабежів у Франції за останні десять років залишається приблизно на однаковому рівні [6].

Індекс крадіжок у Франції є помірним (1 303 у 2013 р.). За цим показником Франція поступається багатьом державам ЄС, зокрема, Швеції - в чотири рази. Індекс крадіжок у Франції за останні десять років залишається в цілому стабільним. За кількістю викрадень майна із проникненням у житло чи інше приміщення Франція знаходиться на середньоєвропейському рівні (у 2013 р. - 593), поступаючись, зокрема, Бельгії, Нідерландам, Австрії, Англії з Уельсом. Проте кількість цих злочинів має тенденцію до зниження (у 2003 р. - 673). Індекс угонів транспортних засобів у Франції також має стійку тенденцію до зниження: у 2004 р. цей показник складав 468, а у 2013 р. - лише 269. За цим показником Франція поступається Італії, Греції та Швеції [6].

Кількість наркотичних злочинів у Франції є однією із найнижчих в Європі (в абсолютних цифрах - всього 5-6 тисяч злочинів на рік), при цьому за останні десять років вона залишається на приблизно однаковому рівні [3]. Індекс цих злочинів складає у Франції близько 9 (для порівняння: в ФРН - 59, в Нідерландах - 106, в Швейцарії - 254, в Норвегії - 459, в Люксембурзі - 507).

Найбільш криміногенним регіоном Франції є Париж із околицями (адміністративний регіон Іль-де-Франс). Надзвичайно криміногенним є також середземноморське узбережжя, зокрема, міста Марсель і Ніцца (регіон Прованс- Альпи-Лазурне узбережжя). Найнижча злочинність у Франції (як корислива, так і насильницька) в сільській місцевості. Зокрема, в регіоні Лімузен індекс майнових злочинів майже в 40 разів, а нападів у 53 рази менший, ніж в Іль-де-Франс [7]. Марсель є центром організованої злочинності, зокрема, торгівлі наркотиками, рекету, грабежів, проституції. Саме Ніцца, Марсель та Париж є найбільш криміногенними з великих міст Франції. В цілому ж найвища в цій державі злочинність у Сен-

Дені - невеликому (110 тис. жителів) місті на околицях Парижу, в якому дуже велика питома вага іммігрантів. За деякими даними, в Сен-Дені найвища насильницька злочинність в ЄС, а рівень насильницьких злочинів в цьому місті більше ніж у п'ять разів вищий середнього по Франції (3 100 проти 593). Найнижчий індекс злочинності (всього 145) в Марлі-ле-Руа - невеличкому місті в центральній Франції. Існує навіть спеціальний перелік найбільш криміногенних департаментів, міст та окремих районів (кварталів) французьких міст [8].

Список використаних джерел

1. Taux de criminalité en France depuis 1949 à 2012 // <http://www.actualitix.com/taux-de-criminalite-en-france-depuis-1949-a-2012.html>.
2. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии: учебник для магистров. Том 1. Общая часть/ В.В. Лунеев. - М.: Юрайт, 2012. - ш03 с.
3. [Statistiques sur la criminalité](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Crime_statistics/fr) // http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Crime_statistics/fr
4. Статистика преступности и смертности во Франции: новые рекорды // <http://ru.rfi.fr/frantsiya/20160119-statistika-prestupnosti-i-smertnosti-vo-frantsii-novye-rekordy>
5. Bourgouin N. Les chiffres du crime. Statistiques criminelles et contrôle social (France, 1825-2006). - Paris: L'Harmattan, 2008. - 174 p.
6. Crime and criminal justice: Statistics // <https://data.unodc.org/#state:0>
7. [Les villes au plus haut taux de criminalité de France](http://francedelinquance.centerblog.net/) // <http://francedelinquance.centerblog.net/>
8. La liste des quartiers sensibles de France où régner la délinquance, les dealers, les armes et les islamistes... Les zones de non-droit! // <http://www.europe-israel.org/2015/02/la-liste-des-quartiers-sensibles-de-france-ou-regnent-la-delinquance-les-dealers-les-armes-et-les-islamistes-les-zones-de-non-droit/>